MTÜ ELVA ELAMA

ELVA POSTIPOISTE MAJA IDEEKONTSEPTSIOON

ELVA VALLAVALITSUSELE ELVA POSTIPOISTE MAJA JA SELLE KINNISTULE UUE FUNKTSIONAALSUSE JA KASUTUSE LEIDMISEKS

Kavand

Koostaja: Toomas Laatsit

ELVA 2023

SISUKORD

1. Üldist 3
2. Elva Postipoiste maja ja kinnistu üldandmed 3
3. Ideekontseptsiooni koostamise alused 4
4. Maja funktsionaalsus tulevikus 5
5. Lisaehitis 6
6. Ligipääs kinnistule 9
7. Täiendav funktsionaalsus - kõlakoda 9
KOKKUVÕTE 9

1. Üldist

Käesolev ideekontseptsiooni kavand on koostatud Elva Postipoiste majale uue funktsionaalsuse ja kasutuse leidmiseks. Kavand kooskõlastatakse vastavalt 2022. a märtsis MTÜ Elva Elama ja Elva Vallavalituse vahel sõlmitud lepingule.

2. Elva Postipoiste maja ja kinnistu üldandmed

1. Objekt ja selle asukoht: Tartu mnt 1, Elva linn, Elva vald. Katastri number 17007:001:0043. Objekt kuulub alates 2022. aasta kevadest terves osas Elva Vallavalitsusele.
2. Teadaolev ehitamise aasta: 1837
3. Kinnistu suurus: 937 m^2.
4. Postipoiste maja algne põhiplaan 10.50 x 8,15 m. Hoone tagan on tänaseks suuresti amortiseerunud kaldkatusega 2.24 m sügavusega lisaehitis.

Joonis 1. Sinise joonega tähistatud Tartu mnt 1 (Elva Postipoiste maja) ja punase joonega Tartu mnt 3 (Elva Gümnaasiumi algkoolimaja) kinnistud.

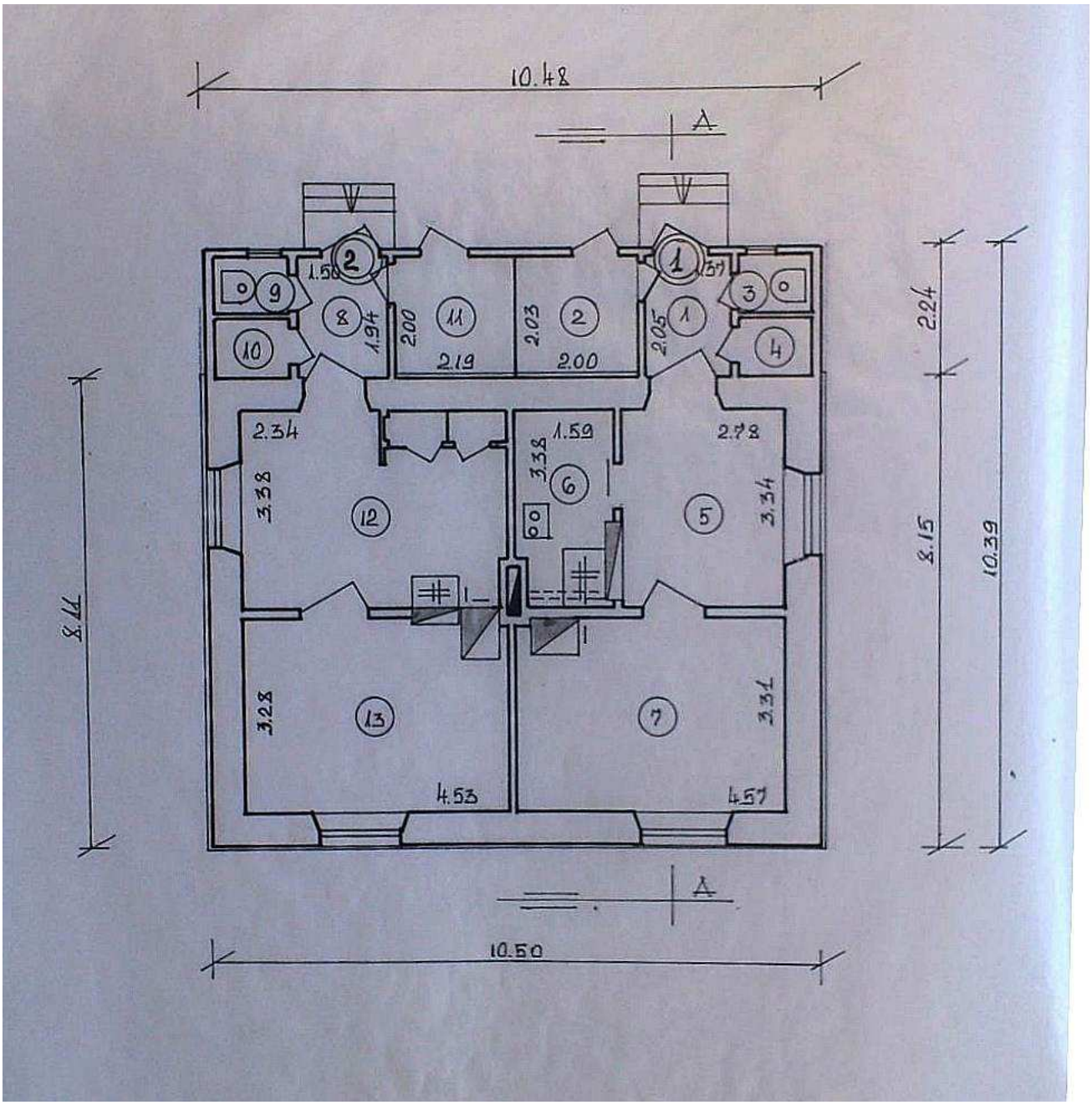

Joonis 2. Väljavõte inventariseerimisprojektist, Postipoiste elamu põhiplaan. Foto: Veiko Kütt. Joonise alumisel osal on kujutatud algupärase maja mõõtmetega 10.5 x 8.15 m, millele on hiljem ehitatud juurde hoone lainedus laiusega 2.24 m. Tänaseks on hoone laiendus täielikult amortiseerunud. Põhiplaanit selgub, et hoone algse osa nelja ruumi summaarne sisepind on 61 m^2.

3. Ideekontseptsiooni koostamise alused

1. Eesti Vabariigi Ehitusseadustik
2. Ajaloolised fotod ja linnakodanike mälestused.
3. Hoone ülevaatusel (18.01.2023) kogutud info.
4. Elva linnavalitsuse kunagise ehitusspetsialist Veiko Küti koostatud ehituslik ekspertiis „Uderna postijaama postipoiste elamu tehnilise seisukorra hindamine" aastast 2014.

Veiko Küti ehituslikust ekspertiisist (2014) ja hoone ülevaatuselt (MTÜ Elva Elama esindajad 18.01.2023) selgunud info. Tegu on algupärases osas paksude kivimüüridega hoonega (segamini tellised ja maakivid, mis on seotud lubimördiga), seinte paksus on 0.5...0.6 meetrit. Veiko Küti ekspertiisi järgi on vundamendi sügavus 1.2. meetrit. Kõnealune Elva Postipoiste maja kuulub kunagise Uderna hobu-postijaama arhitektuurilise ansambli koosseisu. Uderna postijaamal oli eelkõige reisiliikluse teenindamise funktsioon Riia-Peterburi maanteel. Põhja pool (tänane Tartu mnt 3) asus kunagine postijaam (1836. a, pole säilinud), nende kahe maja vahel asus postijaama teenindav sepikoda (pole säilinud). Postimajast lõuna suunas asus Uderna kõrtsihoone (1796. a, pole originaalsel kujul säilinud, on täna olemas suuresti ümberehitatuna).

4. Maja funktsionaalsus tulevikus

Senini on olnud Elva Postipoiste maja erakasutuses, viimastel aastatel on see seisnud tühjana ja kasutuseta. Elva Elama liikmete nägemus on, et sellest hoonest peaks saama avalikult kasutatav hoone, mis oleks loogiliselt liidestatud Elva Gümnaasiumi Tartu mnt 3 hoonestusega. Täna on hoone omanikuks Elva Vallvalitsus.

Hetkel on hoone ehitusalune pind ilma puidust lisaehitiseta 85,6 m^2 (hoone kogu ehitusalune pind hetkeseisuga 92 m^2). Hoonel on perspektiiv võtta kasutusele kelpkatusealune pööning (ca 40 m^2) kas siis lisapinnana või siis laoruumina.

On teada, et Elva Gümnaasiumis õpib ligikaudu 1000 õpilast, õpilaste arv tulevikus on eelduslikult kasvav. Elva Gümnaasium viib õppetööd Elva linnas läbi peamiselt kahel üksteisest lahus asuvates hoonetes. Nendeks on nn algkooli-maja Tartu mnt 3 ja nn gümnaasiumi-maja Puiestee tn 2 aadressidel. Käesoleval aastal võetakse ette gümnaasiumimaja remont Puiestee tänaval, hoone senini osaliselt kasutusete keldrikorruse ruumid võetakse täies mahus kasutusse. Seevastu Postipoiste maja renoveerimine ja kooli kasutusse andmine Tartu maanteel annaks seal võimaluse õppetöö mahu suurendamiseks lisapinna peal. On teada, et Elva Gümnaasiumi jaoks õpilaste arvu kasvades Tartu mnt 3 kinnistule lähitulevikku lisahoonet ei kavandada, mis aitaks leevendada tekkivat ruumipuudust.

Elva koolil on olemas oma ajalooarhiiv ja ajalooliste esemete kogu. Näeme ette, et see võiks olla tulevikus esitletud Postipoiste maja olemasolevas (renoveeritavas) osas.

Joonis 3. Näitena toodud Elva Spordihoone fassaadi männimotiivid, foto: https://o3.ee/elva-spordihoone/

Avalikuks kasutuseks vajaliku hoone funktsionaalsuse paremaks saavutamiseks on vajalik suurem ruumide pind ja see tingib Postipoiste majale lisahoone.

On teada, et varasemalt on olnud Postipoiste maja tagahoovis nn kooliaed. Ka selle taasloomist võiks edaspidi kasutada. Alternatiiv kooliaiale võiks olla pargiga piirneva alaga sobituv kena haljastus (lilleaed, ilupõõsad ja puud vms).

Avalik arutelu Postipoiste maja tulevku osas toimus 23. jaanuaril käesoleval aastal. Arutelult formuleerusid kaks ideed ja soovime need liita käesoleva kontseptsiooniga:

1. hoonel võiks olla hoone ajalugu tutvustav tahvel seinal nagu on juba osadel Elva ajaloolisel hoonetel, näiteks jaamahoonel ja Postimajal Valga mnt Puiestee tn ristmikul või Elva Leivatööstuse hoonel Pikk tn 43 (joonis 10);
2. hoone seina võiks katta maaling, kangas või pool-läbipaistev kleebis (eeskujuks männimotiividega kleebised Elva Spordihoone fassaadil), millel oleks kujutatud vaade kunagisele Tartu-Riia postiteele näiteks Verevi järve taustal koos postipoisi, postitõlla ja hoburakendiga (näide joonis 3).

5. Lisaehitis

Näeme ette lisaehitise ehitusaluseks pinnaks vahemiku 50...75 m^2, mis tekitaks olemasolevale hoonele juurde ühe õppeklassi jagu lisaruumi. See lisaruum annaks võimaluse korraldada Elva Gümnaasiumil selles õppetööd, seminare, teabepäevi vms. Lisahoone (hoonetiib) võiks olla valgusrikas ja avatavate lükandustega, mis tekitaks sellest nn õuesõppeklassi, mille vajadust koolile on näinud varasemalt ette Elva Gümnaasiumi varasem direktor hr Tarmo Post. Vanale majale moodsa lisaehitise näiteks on Viljandis asuv pärimusmuusika ait (joonis 4.)

Lisaehitise ehitausaluse pinna määrab ära 2023. aastal läbi viidav Tartu mnt 1 ja 3 kinnistute detailplaneering. Lisaehitise kuju, mahu, netopinna ja sobivuse ümbritsevaga peab välja

töötama edaspidi arhitekt. Esialgse visualiseeringu pakume ühingu poolt välja käesoleva alljärgnevatl joonisetel (joonised 5...8).

Joonis 4. Valgusküllase lisaehitise abil laiendatud Viljandi Pärimusmuusika Ait, foto: puhkaeestis.ee

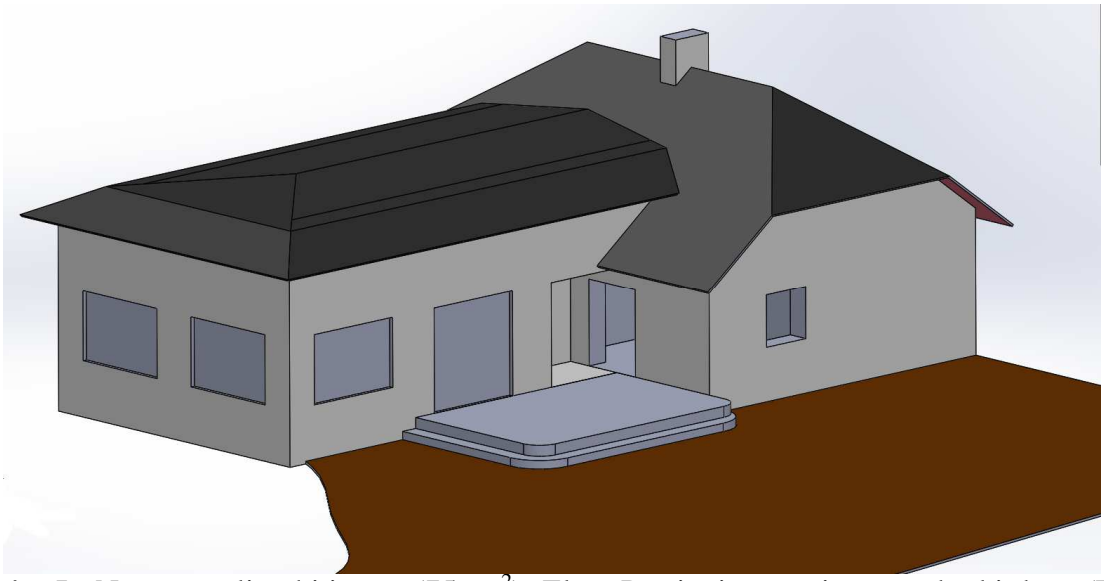

Joonis 5. Nägemus lisaehitisega (75 m^2) Elva Postipoiste majas, vaade kirdest (Elva Gümnaasiumi sisehoovist Tartu mnt 3). Teostus ja mudelipilt: MTÜ Elva Elama

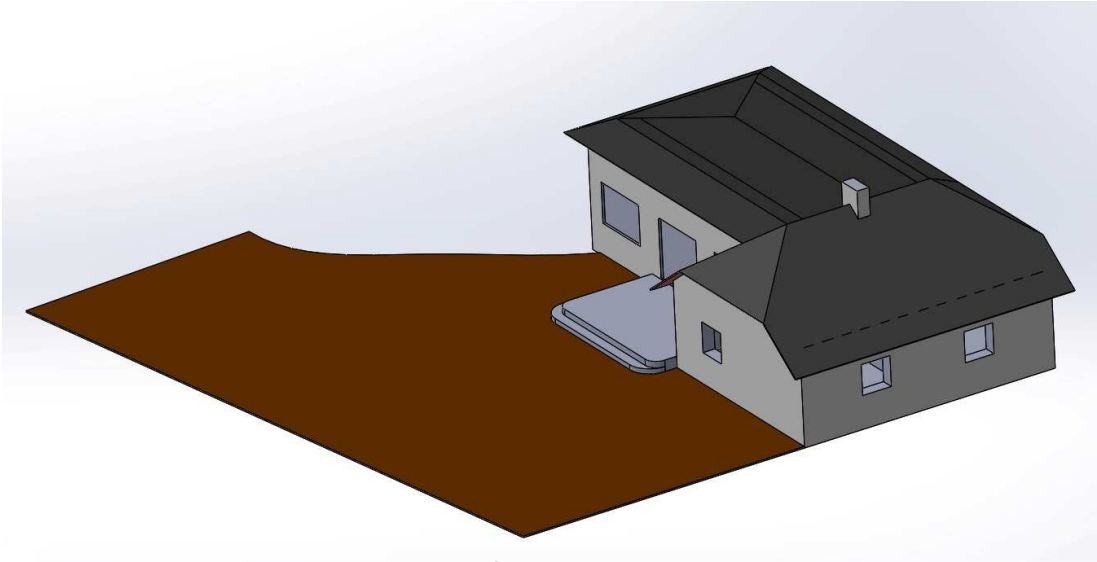

Joonis 6. Nägemus lisaehitisega (75 m^2) Elva Postipoiste majas, vaade loodest (Tartu maanteelt). Teostus ja mudelipilt: MTÜ Elva Elama

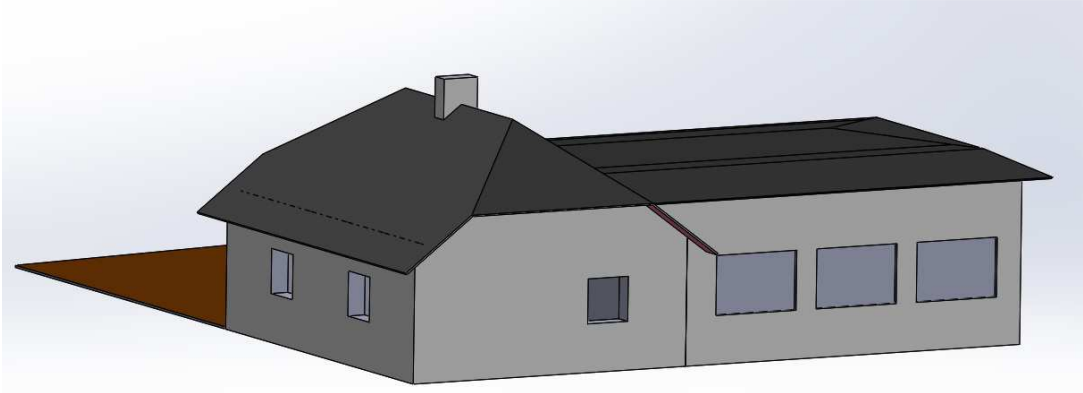

Joonis 7. Nägemus lisaehitisega (75 m^2) Elva Postipoiste majas, vaade edelast (Elva Postimaja poolt). Teostus ja mudelipilt: MTÜ Elva Elama

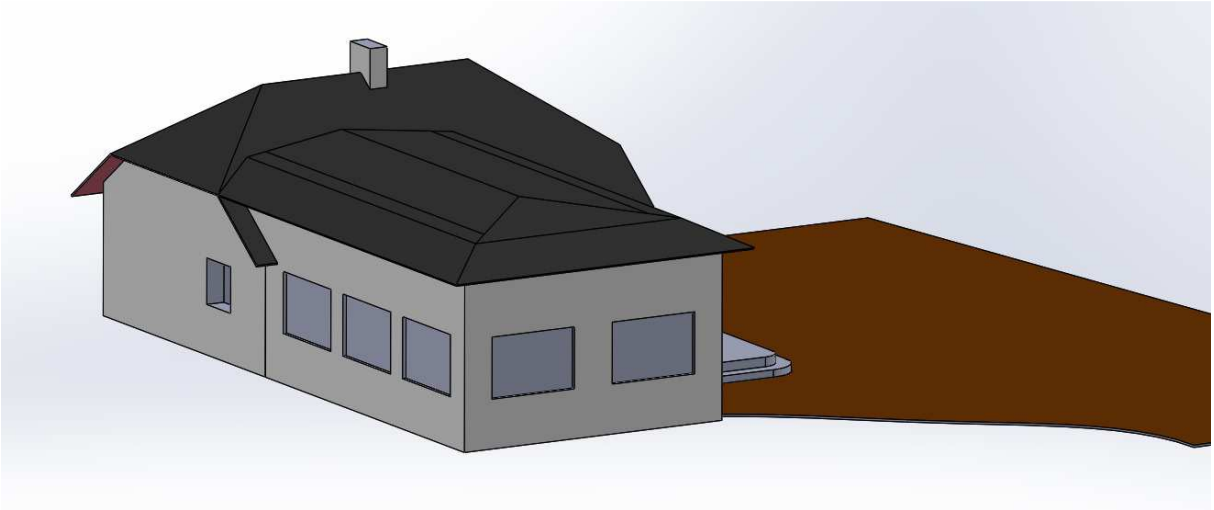

Joonis 8. Nägemus lisaehitisega (75 m^2) Elva Postipoiste majas, vaade kagust (Elva Juubelitamme pargi poolt). Teostus ja mudelipilt: MTÜ Elva Elama

6. Ligipääs kinnistule

Hetkel Tartu mnt 1 hoonestusele transpordivahenditele ligipääsutee puudub. Tulevikus võiks olla Tartu mnt 1 kinnistule transpordivahenditega ligipääs läbi kõrvalasuva Tartu mnt 1a kinnistu. Tegu on nö tehnomaaga, millel asub Elektrilevi trafoalajaam. Ligipääsu rajamine vajav loomulikult Elektrileviga asjakohast kooskõlastamist. Tartu maanteelt otse Tartu mnt 1 kinnistule juurdepääsutee rajamine on krundi kuju ja kõrguste erinevusi arvestades väga keerukas.

7. Täiendav funktsionaalsus - kõlakoda

Postipoiste maja krundi tagumine osa on hoonestamata ja avatud Elva Gümnaasiumi Tartu mnt 3 koolitaguse pargi suunas avalikkusele. Kontseptsiooni osana pakume välja idee rajada Tartu mnt 1 kinnistu idaossa avalikuks kasutamiseks väikesem kõlakoda. See võimaldaks suvisel ajal korraldada seal öökinosid, väikesemaid kontserte ja muid väikesema mahulisi üritusi. Samuti looks see täiendavaid võimalusi Elva Gümnaasiumile õppetegevuste läbiviimisteks.

Joonis 9. Elvasse samuti sobiva väikese kõlakoja näide Kõltsu mõisa juurest

KOKKUVÕTE

Näeme ette Elva Vallavalitsusele kuuluva Elva Postipoiste maja algse hoone renoveerimise koos lisaehitise (max ehitusalune pind 75 m^2) rajamisega. Ligikaudselt tekib hoonestuses kuni 166 m^2 netopinda. Ruumide pinnad on järgmised:

1. renoveeritava hoone esimene korrus 61 m^2;
2. renoveeritava hoone kelpkatusealune pööning 40 m^2;
3. lisaehitise sisepind eelduslikult kuni 65 m^2.

Renoveeritud ja laiendatud Elva Postipoiste maja peab saama avaliku kasutuse. Kõige loogilisem oleks selle liidestamine Elva Gümnaasiumi õppetegevustega. Õppetöö välistel aegadel saab see hoonestus ja kinnistu täita muid avalikke funktsioone nagu näiteks seminaride korraldamine, Elva kooli ajaloo väljapanek, väikesemate väliürituste korraldamine (öökino, kontsert vms).

Näeme ette Postipoiste maja hoovile ette kooliaia rajamise. Selle alternatiivina võib rajada ka sobiva haldjastuse, mis sulanduks kõrvaloleva pargiga kooli kinnistul. Samuti näeme ette sobivaa suurusega kõlakoja rajamise kinnistule suunaga pargi poole.

Näeme ette, et Elva Postipoiste maja saab endale väärilise infotahvli / pannoo, nagu nendega on tähistatud teised Elva ajaloolised hooned. Samuti näeme ette seinamaalingu või kleebise hoone seinale, mis kujutaks Tartu-Riia ajalioolise postitee motiivi Verevi järve tausta, postitõlla, hobirakendi ja postipoisiga. See seoks visuaalselt selle ajaloolise maja mineviku Elva linna oleviku ja ehk ka tulevikugagi.

Joonis 9. Pikk tn 43 maja ajalugu tutvustav pannoo, foto: MTÜ Elva Elama